

Dosarul nr. 2ra-516/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, A. Malîi, I. Muruianu)

ÎNCHEIERE

31 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Cutepova împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 29 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 24 iulie 2019, Valentina Cutepova, reprezentată de Sergiu Morozov, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând încasarea prejudiciului moral cauzat în rezultatul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile în sumă de 50000 de lei, prejudiciului material și a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă totală de 2500 de lei, precum și plății pentru serviciile avocatului în sumă de 1000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, în data de 05 martie 2010, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Calmîș și Mariei Calmîș cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 80000 de lei și a prejudiciului moral în sumă de 80000 de lei, cauzat în legătură cu efectuarea de către pârâți a nivelelor de construcție de pe str. Bernardazzi, nr.68, în lipsa autorizației de construcție, cu încălcarea proiectului inițial și încălcarea mai multor norme tehnice în domeniul construcției.

Totodată, a menționat că, la începutul anului 2008, în urma lucrărilor de construcție efectuate de către Ion Calmîș și Maria Calmîș, în pereții exteriori ai apartamentului, care îi aparține, cât și în interiorul apartamentului situat în apropierea nemijlocită de construcție, au apărut fisuri transversale mari la tavanul și pereții apartamentului, s-a înclinat podeaua, s-a așezat pământul de sub locuința sa. Toate aceste deteriorări au fost generate și de faptul, că la edificarea construcției, aceștia au comis unele ilegalități inadmisibile, executând lucrările de construcție cu abateri esențiale de la documentele normative și documentele de autorizare.

Reclamanta a afirmat că, acțiunea înaintată, după natura sa nu este deloc complicată, însă, se examinează o perioadă de timp extraordinar îndelungată.

Această tergiversare a avut loc datorită mai multor factori de gen obiectiv, cum ar fi numărul mare de participanți, efectuarea expertizei, însă, nu pot fi justificate perioadele îndelungate de transmitere a cauzei de la prima instanță la instanța de apel (din luna ianuarie, anul 2017 până în luna iulie, anul 2017), examinarea extrem de îndelungată în instanța de apel (luna iulie, anul 2014 - 04 decembrie 2018). În pofida faptului că a întreprins mai multe măsuri legale pentru a accelera examinarea cauzei în mod prioritar, instanța nu s-a pronunțat asupra cererii de urgentare. La 15 iunie 2017, reprezentantul său, avocatul Sergiu Morozov, a depus cerere de accelerare, dar aceasta nu a fost examinată, deși, au fost prezentate motive suficiente pentru admiterea cererii depuse.

De asemenea, a precizat că, cauză nominalizată a fost remisă odată la rejudecare de către Curtea de Apel Chișinău, din motive procedurale și anume, neatragera tuturor părților în proces, iar la data înaintării acțiunii respective, cauza se afla pe rolul Curții Supreme de Justiție, fiind fixată ședința de examinare în fond a recursurilor pentru data de 18 septembrie 2019.

Reclamanta a precizat că, pe parcursul examinării cauzei date, a suportat cheltuieli de asistență juridică în sumă de 7500 de lei, achitate conform contractului de reprezentare a intereselor din 22 februarie 2012, precum și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 2500 de lei, achitate în baza acordului suplimentar din 19 septembrie 2016.

Referitor la prejudiciul moral, a remarcat că, litigiul cu o durată atât de lungă, poate să cauzeze retrairi morale și psihice de mare intensitate. În legătura cu situația creată a trăit mult, cât și din cauza imposibilității de a primi la timp compensația echitabilă adjudecată de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru la 17 ianuarie 2017. În opinia sa, echivalentul sumei de 50000 de lei pretins cu titlu de prejudiciu moral, este echitabil și justificat.

Prin hotărârea din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Cutepova și s-a constatat încălcat dreptul Valentinei Cutepova la judecarea în termen rezonabil a cauzei din 05 martie 2010; s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Valentinei Cutepova suma de 15000, 00 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei din 05 martie 2010; s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Valentinei Cutepova suma de 2500, 00 de lei cu titlu de prejudiciu material, sub forma cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza din 05 martie 2010 și suma de 1000, 00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cauza respectivă, iar în total suma de 3500,00 de lei; în rest, au fost respinse ca neîntemeiate pretențiile Valentinei Cutepova cu privire la repararea prejudiciului moral, în partea ce excede suma adjudecată.

Prin decizia din 29 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins, din lipsă de temei, apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a relevat că, în urma analizei raportului Curții Supreme de Justiție, rezultă că Cutepova Valentina a depus acțiune privind încasarea prejudiciului material în sumă de 80000 lei și prejudiciului moral în sumă de 80000 lei, cauzat în legătură cu efectuarea de către părți a nivelelor de

construcție de pe str. Bernardazzi 68, în lipsa autorizației de construcție, cu încălcarea proiectului inițial și încălcarea mai multor norme tehnice în domeniul construcției, se observă că până la întocmirea raportului menționat supra, Cutepova Valentina și reprezentantul său au avut un comportament activ în cadrul procesului, s-au prezentat în ședințele de judecată, doar o singură ședință fiind amânată din cauza reprezentantului acestuia, mai mult ca atât considerând că există pericolul încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei, Cutepova Valentina a depus la 15 iunie 2017, cerere de urgentare a examinării cauzei în ordine de apel, cerere care nu a fost examinată (f.d. 8, vol. I).

Instanța de apel a menționat că, termenul rezonabil de examinare a cauzei civile predicat, intentată la acțiunea lui Cutepova Valentina nu a fost respectat, și, în consecință, a fost încălcat dreptul reclamantei la judecarea cauzei în termen rezonabil, or, deși litigiul inițiat de Cutepova Valentina la 19 iulie 2017, nu pare a fi dificil, acesta se examinează până în prezent.

Prin urmare, instanța de apel a punctat că reclamanta Cutepova Valentina este îndreptățită să-și apere dreptul său încălcat, invocând prevederile Legii nr.87, citate supra.

Judecarea procesului într-un termen rezonabil are ca scop înlăturarea incertitudinii în care se găsesc părțile prin restabilirea, cât mai curând posibil, a drepturilor încălcate și prin reinstaurarea legalității, care trebuie să guverneze toate raporturile juridice într-un stat de drept, ceea ce constituie o garanție a unui proces echitabil.

Față de cele ce preced, instanța de apel a accentuat că instanța de fond corect a constatat încălcarea dreptului lui Cutepova Valentina.

Reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța procesului pentru Cutepova Valentina, instanța de apel a considerat întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la admiterea parțială a pretenției de reparare a prejudiciului moral.

Astfel, după cum a reținut și instanța de fond, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției RM, în beneficiul lui Cutepova Valentina a sumei de 150000 cu titlu de prejudiciu moral cauzat, constituie o satisfacție echitabilă persoanei vătămate și una corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice, or, suma prejudiciului moral solicitată de Cutepova Valentina în mărime de 50000,00 lei este vădit disproporțională și excesivă în raport cu criteriile stabilite și principiul general al echității.

La 01 februarie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 29 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța a interpretat în mod eronat legea și în acest sens a aplicat eronat normele de drept material. La fel, instanța de apel a interpretat în mod eronat legea.

Totodată, a menționat că hotărârea instanței se întemeiază pe un șir de concluzii ce derivă din aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural. Concluzia admiterii unei interpretări eronate de către instanța de apel rezidă din faptul că

perioada de examinare a speței principale pentru care se pretinde constatarea încălcării art. 6 CEDO și art. 2 din Legea nr. 87, nu poate fi imputată exclusiv instanțelor judecătorești.

La fel, instanțele nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume prevederile art. 2026 alin.(1), (2), Cod civil.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 25 februarie 2021 (Vol.III, f.d.12).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 29 octombrie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 01 februarie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 08 decembrie 2020, conform scrisorii de însoțire (Vol.I, f.d.120). Din textul recursului se deduce că recurentului decizia instanței de apel i-a fost comunicată la 29 decembrie 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are

caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 29 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat